

Jacek Trznadel

"Miron Białoszewski i Tymoteusz Karpowicz. Z zagadnień teorii lingwistycznej", Henryk Pustkowski, "Litteraria. Teoria Literatury-Metodologia-Kultura-Humanisty Wrocław 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/50, 142

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) PODRAZA-KWIATKOWSKA Maria: Symbole-kłucze. "Ruch Literacki" R. 13:1972 z. 6 s. 363-378.

Dążąc do rozszyfrowania problematyki nurtującej twórców epoki Młodej Polski, autorka wprowadza pojęcie symbolu-kłucza, który definiuje jako "taki składnik świata poetyckiego, którego funkcja symboliczna ujawniona zostaje przez badacza poprzez stwierdzenie znaczącej częstości jego występowania". Wykazując wielokrotność pojawiania się elementów lub całych zespołów architektonicznych w poezji Młodej Polski, przeprowadza analizę funkcji symbolu-kłucza architektonicznego, poszerzonego o czynność schodzenia w głąb i o elementy martwej natury. Analiza prowadzi do stwierdzenia, iż symbol ten oznacza twórczość poetycką związaną z penetracją podświadomości ujmowanej w sposób mistyczny, która jest zarazem twórczością kreuującą osobne byty: dzieła literackie trwalsze od dzieł przyrody jako nie podlegające przemianie i śmierci.

BP/50/25

H.F.

(I) PUSTKOWSKI Henryk: Miron Białoszewski i Tymoteusz Karpowicz. Z zagadnień poezji lingwistycznej. "Litteraria. Teoria Literatury - Metodologia - Kultura - Humanistyka". IV. Red. J.Trzynadłowski. Wrocław 1972 s. 61-92.

Analiza poezji Białoszewskiego i Karpowicza jako modelowych realizacji dwu możliwych biegunów tzw. poezji lingwistycznej. Ukazując i tworząc formy kalekie języka, "afatyczne" i "bylejakie" - Białoszewski dochodzi do podobnego punktu, co Karpowicz, uwydatniający nadmiar i precyzję form językowych. Wspólnym punktem odniesienia jest niewiara obu poetów w możliwości informacyjne języka. Ten "sąd nad językiem" - jak go nazywa autor, przeprowadzający konkretne analizy badanych utworów - określa opozycję poezji "lingwistycznej" Białoszewskiego i Karpowicza wobec koncepcji językowych awangardy krakowskiej.

BP/50/26

J.T.